

T. C.
İSTANBUL

Şehremaneti Mecmuası

Şehremaneti tarafından ayda bir çıkarılır

Yıl : 6

Haziran 1930

Sayı : 70

Belediye Kanunu

— 69 inci sayıdan devam —

kanununun ve nizam ve yasaklarının ve bunlara müsteniden verilen emirlerin ve mahkûmumbilh cezaların 16 Nisan 1340 tarih ve 485 numaralı umuru belediyeğe ait ahkâmı cezaîye hakkındaki kanuna ve zeyillerine tevfikân infazı, on bes ve on dokuzuncu maddelerinde muharrer vazifelerin ifası ve ceraini belediyenin takip ve tabarrisi ile mükelleftir.

Belediye zabıtası kadrosu

Madde 105 — Belediye zabıtası kadrosu; belediye zabıta müdürü, lüzümü kadar muavinleri, merkez memuru, komiser ve ikinci komiser ve komiser muavinleri ile memurlardan mürekkeptir. En büyük belediye zabıtası âmiri belediye zabıtası müdürüdür. Şuabata münkasem belediye şubelerinde en büyük belediye zabıtası zabıtai belediye merkez memurudur. Belediyelerde nüfuslarına ve bütçelerine göre en büyük belediye zabıtası âmiri; belediye zabıtası müdürü, merkez memuru, serkomiser veya ikinci komiserdir.

Belediye zabıtası talimatnamesi

Madde 106 — 103 üncü maddede yazılı nizamnameye tevfikân belediye zabıtası memurlarının meslek, evsaf, talim ve terbiye, terfi ve terakki, nasp ve azilleri Dahiliye Vekâletince yapılacak bir talimatname ile tavın olunur.

Belediye zabıtasının mercii

Madde 107 — Belediye zabıtası teşkilâtı doğrudan doğruya belediye reisinin ve belediye şubelerine ayrılan yerlerde şubelere merbut teşkilât, belediye müdürlerinin emri altında bulunur.

Belediye zabıtasına karşı gelenler

Madde 108 — Belediye zabıtasına

karşı gelenlerler Devlet zabıtasına karşı koyanlar gibi ceza görürler.

Belediye zabıtası vezâifinin

Devlet zabıtasına verilmesi

Madde 109 — Devletçe lüzum görülen beldelerde belediye zabıtası vezâifi İcra Vekilleri Heyeti kararı ve Reisicümhurun tasdiki ile Devlet zabıtasına tevdi olunabilir. Bu takdirde belediye idaresi zabıta masrafına her bin beş yüz nüfusa bir zabıta memuru masrafı isabet edecek surette iştirak eder.

ALTINCI FASIL

BELEDİYE BÜTÇESİ

A — Varidat

Belediyelerin varidatı

Madde 110 — Belediye varidatı Şunlardır:

1 — Miktarı kanunlarla gösterilen Belediye vergi ve resimlerle hisse ve kesri munzamları,

2 — Bu kanun mucibince belediyenin ruhsata mütevakıf olan işler için meclisçe tanzim ve 70 inci maddenin 8 inci fıkrası delâletile 71 inci maddede tevfikân tasdik edilen tarife ve talimat dairesinde alınacak ruhsat harçları,

3 — Kanunen istihsali mecburi veya ihtiyari olup belediye devair ve müessesatı tarafından tanzim ve ita kılınacak sıhhi, fennî, smai, zirai tetkikata imtihan ve tecrübelerle ait raporlar, şehadetnameler ve ehliyetnameler için taliplerinden 70 inci maddenin 8 inci fıkrası delâletile 71 inci maddede muharrer tarifât dairesinde musaddak tarifeye tevfikân alınacak harçlar,

4 — Tenvirat, nakliyat, su, kudreti elektrikiye, buz, soğuk hava mahzenleri,

mezbaa, barsak imalatı, baca tathirâtı gibi hususta, tanzifatı umumiye ve saireye ait imtiyaz veya ruhsatı mutazammın musaddak mukaveleler mucibince alınacak belediye hisseleri,

5 — 114, 115, 157, 160, 161 inci maddeler mucibince belediyelere devredilen hizmetler mukabili varidat,

6 — Avarız ve hasılatı,

7 — 116 ncı madde mucibince tarhedilen tesisat ve tamiratı müşterek masraflarına mukabil iştirak hisseleri,

8 — Belediye devair ve müsesatı kayıtlarının emlak ve arazi ile arsaların harita, plân ve krokilerinin suretlerini talep edenlerden 70 inci maddede muharrer tarifata göre tanzim edilen tarife mucibince alınacak harçlar,

9 — Belediye vergi ve resimlerinin taksitini miadı hülûlünde ve bunların tahakkuku tahsiline tâbi olmıyanların talep vukuunda ödemeyenlerden 112 inci madde mucibince alınacak % 10 nisbetindeki cezalar,

10 — Belediye vergi ve resimleri ile alelûmum ruhsatiye harçları mektumatından alınacak cezalar,

11 — Gerek belediye encûmenlerinin hükmolunan, gerek belediye işlerinden dolayı Türk Ceza Kanununa ve kavanini hususiyesine veya işbu kanuna tevfikân mehakimi umumiyece hükmedilen para cezaları,

12 — Zaptolunan eşya bedeli,

13 — Belediye teşebbüsleri hasılatı,

14 — Müessesat hasılatı,

15 — Belediyeye ait ve işbu kanun ile kavanini muhtelif ahkâmında belediyelere devredilmiş ve edilecek menkul ve gayri menkul emvalin her nevi hasılatı veya esman,

16 — Belediyelerin akteyledikleri mukavelât ve taahhüdattan mütevellit

her nevi hasılat ve kavanini devlete muvafık olarak elde edilmiş ve edilecek her nevi varidat,

17 — Hafta tatili kanununda muharrer istisnalardan istifade edecek olanlardan senevi beş liradan elli liraya kadar yetmişinci maddenin 7 inci fıkrasına tevfikân tanzim olunacak tarife dairesinde alınacak olan ruhsatiye harcı,

Belediyelerde iltizam usulünün ilgası

Madde 111 — Belediyelerde mütelzimlik usulü mülğadır. Her nevi belediye vergi, resim ve harçları vesaiti tahsiliye marifetile idare ve cibayet olunur.

Vergi ve resimleri müddetlerinde ödemeyenlerden alınacak ceza

Madde 112 — Tahakkuk muamelesi tahsilâtın evvel ifa ve ikmâl edilmek lâzımgelen belediye vergi ve resimlerinin taksit müddetlerini tertip ve tesbite belediye meclisleri salâhiyettadır.

Tayin ve ilân edilen taksit müddetleri zarfında tahriri ve resmi ihtara rağmen her taksit müddetinin son gününden itibaren azami on gün zarfında belediye kasalarına veya belediyenin irae ettiği bankalara ve müessesata tediye edilmeyen belediye vergi ve resimleri miktarı üzerine yüzde on zam ile mükelleflerden tahsili evmal kanununa tevfikân tahsil olunur. Tahakkuku tahsiline tabi olan belediye vergi ve resimlerinin belediyeye muayyen miktar teminat akçesi yatan şirketler, müesseseler ve sair mükelleflerden işbu vergi ve resimlerin hesabi cari suretile mükellefler namına kredi açılarak belediye encûmeninin tayin ve tesbit edeceği kafi hesap devrelerinin mehdelerinde tahsile karar vermeğe belediye meclisleri salâhiyettadır. Muayyen

miadında bu kabil vergi ve resimleri tahriri ihtara rağmen her taksit müddetinin son gününden itibaren tediye etmeyenlerin teminat akçelerinden tevkiyatı muktaziye icra kılınmakla beraber hesabı carileri katolunur. Vergi borçları teminat miktarından fazla ise % 10 nisbetinde cezaiyle birlikte tahsili emval kanununa tevfiakan istifa edilir.

Belediyenin ruhsat, resim ve vergilerine tâbi işleri ruhsat almadan görenlerin cezası

Madde 113 — Kanunen belediyenin ruhsatına ve resim veya vergilerine tâbi iken ruhsatname almaksızın ve belediyeye resim ve vergi veya ruhsatiye harcı vermeksizin yapılan işler, muameleler, işleyen ve işleten kimseler, satılan veya kullanılan şeyler belediyece tutulduğu vakit bunların yapılmasında, işletilmesinde, işlemelerinde veya satılıp kullanılmalarında kanunen ve nizamen ve evamiri belediyece veya hıfzısıhha veya fennen mahzur varsa derhal menedilerek zabıt varakası tanzim ve muktazi muamelei kanuniye icra ve kanunun tayin eylediği para cezası hüküm ve istifa edilir. Mahzur yoksa kanunun tayin ve tasrih eylediği yerlerde kanun ve tarifesi mucibince tâbi olduğu resim veya vergiden veya ruhsat harcından maada bunların kanunda tasrih edilen miktarları üzerinden ve kanunun tasrih etmediği yerlerde tâbi olduğu resim veya vergi veya ruhsat harcından maada bir kat daha para cezası mükelleften alınarak usulen ruhsatnameye raptolunur.

Sigorta şirketlerinin itfaiye masraflarına iştiraki

Madde 114 — İtfaiye vesaitini ikmal eden belediyeler 15 inci maddenin 22 inci fıkrası mucibince oralarda icrayı mua-

mele eden harik sigorta kumpanyaları ile mukavele aktederek itfaiye vesaitinin idamesi masarifine bu kumpanyaları teşrike salâhiyettardır.

Mukavelename aktine yanaşmayan kumpanyalardan sermayeleri nisbetinde belediye meclisince tanzim ve 71 inci maddeye tevfiakan tasdik edilecek tarife mucibince iştirak hissesi belediye vergi ve resimleri gibi tahsili emval kanununa tevfiakan istifa olunur.

İşbu kanunun neşir ve ilânından âtibaren belediye teşkilâtı olan her mahalde münferit bağ ve bahçe içindekiler müstesna olmak üzere evler, dükkânlarla umumi ve hususi bîlcümle mebaninin taştan, tuğladan, kerpiç ve emsali ihtiraki kabil olmayan mevattan inşası mecburidir.

Kapalı çarşı ve bedesten gibi müşterek ve mürtabıt emlakın tamiri

Madde 115 — Kapalı çarşı, bedesten arasta, pasaj, cesim han ve emsali gibi örtüleri ve duvarları ve çevreleri veya işletmeğe muktazi su mecraları veya aksama saireleri müşterek ve mürtabıt olup her parçası veya odası veya her gözü veya tahtanı veya fevkani tarafları başka başka mutasarrıfları uhdelelerinde bulunan ve bedii ve mimari kıymeti veya belenin iktisat veya istihsal hayatınca ehemmiyeti mahsusası olan sarāhane, tabakhane, imalāthane ve san'athane gibi emlakı müctemia ve mürtabıtı havi vakıf olsun mülk olsun her nevi büyük binaların çatı, örtü, kubbe, kemer, sayvan, sütun, cümle kapıları, methal ve mahreçleri, geçitleri, su hazineleri ve çeşmeleri ve su yolları, dahili mecraları ve sokak kaldırımları ile emsali müşterek tesisat aksamının inşa, tanzim, tamir ve ter-

mimi için ashabına tebligat icra edildikten sonra yapılmadığı takdirde bunların ifası belediyelere ait ve müterettiptir.

İnşaat ve ameliatı lüzıme kablelira salâhiyyetlar merciin kararına iktiran ve karar kespi kat'iyet eyledikte musaddak evrakı keşfiyede gösterilen ameliat masarifi belediye meclisince tertip ve 70 inci maddeye tevfiikan tasdik edilecek tarife mucibince her mülk için tesbit edilen iştirak hisseleri her mülkün sırasile mutasarrıfından veya bedeli icardan deyni nisbetinde müstecirinden meclisge tensip edilecek taksitlere rapten ve tahsili emval kanununa tevfiikan belediye vergi ve resimleri gibi istifa olunur .

Müstecirlerin mutasarrıflara rücu hakkı ahkâmı umumiyyeye tâbidir . Bu kabil emlakı müctemia ve mürtabıtan kabili tamir ve ıslah olmayacak derecede harap veya kısmen veyahut tamamen münhedim olup mutasarrıf veya hissedarları tarafından münferiden veya müstereken tamir ve ıslahı cihetine gidilmeyerek olduğu gibi bırakılmış olanlar belediyece usulen bilis-timlâk yerlerinde kasaba veya şehirleri tezyin edecek müesseseler ve akarlar vücade getirilir.

Belediye hududu dahilindeki mülk sahiplerinin taahhüt ettikleri masraf nisbetinde belediye hizmetlerinden istifadeleri

Madde 116 — Belediye sınırı içinde bir veya bir kaç sokak veya mahalle veya sayfiyedeki emlak sahipleri üçte ikiden fazlasının imzasile tahriren belediyeye müracaatla semtlerinde şose veya kaldırım veya tenvirat veya mecari veya su hatlarının müceddeden tesisini veya belediye hizmetlerinden olan sair

tesisatın teşmil veya temdidini talep etmek hakkını haizdirler. Keyfiyet belediye encümen ve meclislerince tezekkür edilerek muvafık gördüğü ve muktazi masarif mecmuu bilhesap işbu tesisattan müstefit olan sokak ve mahallerdeki her mülkün müsakkafat veya arazi vergisi nisbetinde meclis kararile 70 inci maddenin 8 inci fıkrası mucibince iştirak hisseleri tesbit ve tevzi ve tevziat 71 inci madde mucibince tasdik edilerek tesbit edilen tesisat masarifinin yarısının defaten veya taksitlere rapten tediyesini taliplerin temin veya taahhüt eylediği takdirde, kararlaşan tesisat icra edilmekle beraber her mülke isabet eden iştirak hisseleri sırasile sahiplerinden veya icar bedelinden deyni nisbetinde ödenmek üzere müstecirlerinden meclis kararı veçhile defaten veya taksitlere rapten belediye vergi ve resimleri gibi tahsili emval kanununa tevfiikan istifa edilir.

Müstecirlerin mutasarrıflara rücu hakları ahkâmı umumiyyeye tâbidir. Bu madde ahkâmının belediye faaliyeti hududu haricine şamil olan müessesatta tatbiki için mezkûr müessesenin evvelce muvafakatının istihsali şarttır.

B — Belediye masrafları

Belediye masrafları

Madde 117 — 1 — Belediye binası tedarik ve idamesi ve döşeme ve bakım masarifi,

2 — Belediye heyetleri memur ve müstahdemleri tahsisat, maaşat, ücret ve müteferrikaları,

3 — Belediye zabıtası ve itfaiye masrafları,

4 — Belediye varidatının tahsil masrafları,

5 — Yol , meydan , sokak , iskele

ve köprülerin inşa, tamir ve idamesi masrafları,

6 — Su ve lağım tesisatı ve işletme masrafları, (işbu masraflar azami on senelik bir programa tevfikân bütçeye vazolunacaktır.)

7 — Tenvirat masrafları,

8 — Mezarlıkların tesis ve muhafazası masrafları,

9 — Bir daire veya müessese veya hayır ashabı tarafından belediye veza iline dair işler için muaveneten veya nakten vukubulacak teberruat ile muayyen hizmetler karşılığı,

10 — Kanunlarla muayyen vazifelerin ifası için icap eden masarîf,

11 — Vadesi ge'len borçlar, istikraz tahsitleri ve faizleri ve mahlûmunun bîh vacibütediye belediye borçları,

12 — Belediyenin harita, kadastro ve müstakbel şekil planının tanzimi ve yukarıdaki maddeye tevfikân mezbaha tesisi masrafları (işbu masraflar azami on senelik bir programa tevfikân varidatın müsaadesi nisbetinde bütçeye vazolunur.)

13 — Belediye emlak ve emvalinin tamir ve sigorta masrafları, belediyenin kanunen tesviyesine mecbur olduğu vergiler.

5,6 ve 12 inci fıkralarda gösterilen tesisatın kabul edilen programa göre her seneye isabet edecek miktarı için muktazi tahsisat (istikraz suretile defaten veva tedricen vücade getirilmesi mümkün olmayan ahvalde belediyeler mezkûr tesisatın istilzam edeceği masrafı her sene bütçelerine vazı ve mukabili olan mebalîği bir bankada muhafaza ile mukelleflerdir.)

14 — Beldenin umrana ait tesisat ve inşaatın bakım ve işletilmesi masrafları,

15 — İşbu kanunun 16 ncı maddesinde muharrer mecburi vazifelerin icrasının temini için muktazi masraflar,

16 — Belediye bütçesinden tediye edilecek olan maaş ve ücretler yekûnunu senevi varidatın azamî % 30 unu tecavüz edemez. Görülen ihtiyaca göre ve Dahiliye Vekâletinin müsaadesile bu miktar artırılabilir.

Belediyelerin ihtiyari masrafları

Madde 118 — Belediyenin ihtiyari masrafları:

Belediyenin ihtiyari olarak derulite eylediği hizmet ve tesisatın ifa ve idamesi masraflarıdır.

Mecburi vazifeler ifa ve ikmal edilmedikçe ihtiyari vazifeler için bütçeye tahsisat vazolunamaz.

Belediyenin ihtiyari vazifelerine ait olup bir sene bütçesine konulan tahsisatın onu takip eden senelerde tenzili veya tamamen bütçeden ihracı Dahiliye Vekâletinin tasdikına muhtaçtır.

C — Bütçenin ihzârı, tasdikı, tasvibi, tatbiki ve murakabesi

Belediyelerde mali sene

Madde 119 — Belediye bütçesi, belediyenin her senenin haziranı iptidasından ertesi senenin Mayısı sonuna kadar bir seneye ait varidat ve masrafını mübeyyin ve belediye varidatının istifa ve belediye hizmetlerinin ve masraflarının ifasına mezuhiyeti mutazammındır.

Bütçenin ihzârı

Madde 120 — Belediye bütçesi, belediye reisi tarafından ihzar olunarak taallük ettiği senenin Şubatı iptidasında encümene tevdi olunur. Encümen iki ay zarfında tetkike mecburdur. Ihzar olunan bütçe esbabı mucibesile birlikte reis tarafından 1 Nisanda meclise tevdi olunur.

Mecliste bütçe müzakeresi

Madde 121 — Meclis bütçe karar-namesi metnini madde madde, varidat ve masraf cetvellerini fasıl fasıl müza-kere ve bütçeyi aynen veya fasıl ve maddelerini tadilen kabul eder.

Tastik edilen bütçenin Vekâlete gönderilmesi

Madde 122 — Mahalli en büyük mülkiye memurunun tasdikı ile kat'iyet kespeden bütçenin bir nüshası berayı malûmat valiler tarafından Dahiliye Vekâletine gönderilir.

Bütçenin tasdikı

Madde 123 — Bütçeyi tasdika salâhiyetkar makamlar, vürudu tarihinden itibaren en geç bir hafta zarfında tetkik ve tasdik ederler.

1 — Bütçe kararnamesi metninde kanun ve nizamnamelerle kabili telif olmayan madde ve ibareleri tashih,

2 — Belediyenin tahsile salâhiyetkar olmadığı varidatı tay, veya tarife ve salâhiyeti kanuniye fevkinde konulan muhammenatı haddi kanuniye tenzil.

3 — İfâsı belediye vazifesi cümlesinden olmayan hidematı ve bunlara ait masarifi ihraç,

4 — Bütçeye konulmayan mecburi masarife ait tahsisatı ilâve,

5 — Bütçeye mevzu varidat mecburi masrafları temine kâfi değilse kanunen muayyen haddi azamiden dun olan bele diye hisse, vergi ve resimlerini azami haddi kanuniye kadar usulen iblâğ veya bu da kâfi olmazsa ihtiyari masraflardan mecburi masraflara tahsisat nakleder.

Bu suretle aynen veya tadilen tasvip edilen bütçe kat'ileşir. Mahalli en büyük mülkiye memuru tarafından yapılan tadilâta karşı belediye meclisleri Şurayı Deylete muracaat edebilirler. Bir hafta zarfında tasvip edilmeyen helediye büt-

çeleri doğrudan doğruya kat'ileşmiş addolunur.

123 üncü madde haricinde bütçenin değiştirilmemesi

Madde 124 — Belediye bütçelerini tasvibe salâhiyetkar makamlar 123 üncü maddede gösterilen sebep ve suretlerden gayri bir şekilde bütçeyi tağyir edemezler.

Bütçe harici sarfiyat

Madde 125 — Kat'ileşen bütçe haricinde nisbet ve miktarı kanuna uygun olmayan varidat tahsil olunursa Türk ceza kanununun 247 inci maddesi ahkâmı tatbik olunur. Bütçe haricinde sarfiyat tazimi müstelzim olmakla beraber faili hakkında ayrıca kanuni takibat yapılır.

Bütçenin âmiri itası

Madde 126 — Belediye reisleri, Belediye bütçesinin âmiri itasıdır. Muavinlerini de kendi mes'uliyetleri altında âmiri ita vazifesini ifaya mezum kılabilirler. Şubelere ayrılan belediyelerde reisler şube müdürlerine ikinci derece âmiri ita salâhiyeti verebilirler.

Muhasibi mes'uller

Madde 127 — Belediye muhasebecileri, hesap işleri müdürleri belediye bütçesinin muhasibi mes'ulleridir. Belediye muhasibi mes'ulleri zimmetindeki matlubatın takip ve tahsil hususunda ifa olunacak muamelât Devletin bu kabil muhasipleri hakkındaki muamelelerin ayındır.

İdare hesabı ve kat'i hesap

Madde 128 — Her sene bütçesinin kat'i hesabı hesap devresinin hitamını takip eden eylül ayı içinde muhasibi mes'ulün idare hesabı ile birlikte encümene tevdi olunur. İdare hesabı ve kat'i hesap 70 ve 86 ncı maddelerde

gösterilen tarifler dairesinde tasdik ve tasvibe iktiran eder.

Muhasebe usulü

Madde 129 — Belediyelerin muhasebelerine müteallık usul bir nizamname ile tesbit olunur.

Eski sene bütçesinin devamı

Madde 130 — Herhangi bir sebeple yeni bütçe kat'ileşmemiş ise bu muamele ikmal olununcaya kadar eski sene bütçesi tatbik olunur.

İhtiyat akçesi

Madde 131 — Her sene belediye bütçelerine mevzu varidatın safi miktarı hesap edilerek bu safi varidatın yüzde beşi işbu kanunun neşri tarihini takip eden mali sene iptidasından itibaren yirmi sene müddetle aynı bütçeye ihtiyat akçesi olarak vazolunacak ve belediyelere mahsus bir banka teessüs edinceye kadar hükümetin irae edeceği bir bankaya aynı mali senenin nihayetinden evvel tediyе edilecektir.

İhtiyat akçesi mukabilinde avans

Madde 132 — Belediye idareleri bankaya tevdi edilecek işbu meblağdan ~~teraküm~~ edecek miktarın yüzde yetmiş beşine kadar icap eden miktarını her sene bütçesine tevfikân, ihtiyar edilecek imarat ve inşaat masrafları için sarfedilmek ve yine senesi içindeki belediye varidatı ile ödenmek üzere avans olarak bankadan istikraz edebilirler. Bu avansların behemhal senesi içinde bankaya jadeten tesviyesine belediye reisleri ve muhasebe âmirleri ve bu hususta sıkı bir murakabe icrasına en büyük mülkiye memurları mecburdurlar.

YEDİNCİ FASIL

BİRLİK TESİSİ

Belediye, köy ve vilâyet mahallî idarelerinin birlik kurmaları

Madde 133 — Belde ve köyler, vilâ-

yet idarei hususiyeleri kendilerine kanunlarla verilen mecburi veya ihtiyari vazifelerin bir veya bir kaçını müşterek tesisat ve idare ile ifa için birlik tesis edebilirler.

Birlik nizamnamesinin kat'ileşmesi

Madde 134 — Birlik tesisi için belde, köy İdareihususiye meclislerinin (belediye meclisi, köy meclisi, meclisi umumî) müttefikân kabul ettikleri birlik esas nizamnamesi valinin ve birliğe dahil olanlar başka vilâyetlere mensup iseler Dahiliye Vekilinin tasdiki ile kat'ileşir. Birliğe diğer belde ve köylerin ve idarei hususiyelerin iltihakı birlik meclisinin tasvibi, valinin tasdiki ile ve başka vilâyetlere mensup iseler Dahiliye Vekilinin tasdiki ile olur.

Nizamnameye yazılacak maddeler

Madde 135 — Her birliğin bir esas nizamnamesi olacaktır. Nizamname atideki mevaddı ihtiva eder :

- 1 — Birliğin unvanı,
- 2 — İdare merkezi,
- 3 — Arazi itibarile faaliyet sahasının hududu,
- 4 — Daimî olup olmadığı, muvakkat ise kaç sene için olduğu,
- 5 — Birliğe dahil olan mahallî idarelerin isimleri,
- 6 — Birlik âzası olan mahallî idarelerin hukuk, vezaif ve salâhiyetlerinden hangisi birliğe ve birlik icra heyetine devir ve tevdi olunduğu,
- 7 — Birliğe dahil olan mahallî idarelerin her birinin birlik meclisi için intihap edeceği âza miktarı ve bu âza miktarının tesbitine esas olan şeraitin kaç senede bir birlik meclisi tarafından tetkik olunacağı,

8 — Birliğe dahil olan mahallî idarelerin birliğin tesis ve idame masrafına ne nisbette iştirak edecekleri,

9 — Birliğin varidatı,

10 — Birliğe dahil olan mahallî idarelerin ve bu mahallî idarelere tâbi ahalinin birlik müessesatından ne suretle istifade edebilecekleri,

11 — Birlik meclisinin senede kaç defa toplanacağı,

12 — Birliğin teessüsüne ve faaliyetine esas olacak diğer şartlar.

Nizamnamenin değiştirilmesi , birliğin ilgası

Madde 136 — Birlik nizamnamesinin tadili veya birliğin ilgası 135 inci madde ahkâmına tâbidir.

Müddetin bitmesi, birliğin ilgası halinde yapılacak muamele

Madde 137 — Birlik müddetinin bitmesi veya birliğin ilgası halinde esas nizamnamesindeki şgırtlara göre alâkadarların sermayelerinin de birlik hukuk ve vعاibinden hisselerinin tefrik ve tayini birliğe dahil heyetlerin mütaleası alındıktan sonra birlik merkezinin tâbi olduğu vilâyet idare heyetine aittir.

Birlikler hükmi şahsiyeti haiz amme müessesidir

Madde 138 — Birlikler hükmi şahsiyeti haiz amme müesseseleridir. Vazifelerini ifa ettikleri mahallî idarelerin bu vezaifi ifa hususunda haiz oldukları hukuk ve salâhiyeti haizdir. İşbu hukuk ve salâhiyeti istimal hususunda alâkadar mahallî idarelerle aralarında zuhur eden ihtilâfat, vilâyet idare heyetince ve birlik muhtelif vilâyetlere mensup mahallî idarelerden müteşekkıl ise Şurayı Devlet tarafından tetkik ve hallolunur.

Birlik meclisi

Madde 139 — birlik umur ve muamelâtını senede en az iki defa toplanarak teftiş , murakabe etmek üzere birliğin bir meclisi olur.

Meclisin İntihabı, âza adedi

Madde 140 — Birlik meclisi âzası birliğe dahil olan mahallî idarelerin meclisleri tarafından belediye meclisi âzâhğı için muktazi evsafı haiz kimeselerden olmak üzere azami dört sene için intihap olunur. Bu meclise birlik âzası olarak mahallî idarelerin her birinden en az iki âza intihap olunur.

Yedek âza

Madde 141 — Birlik âzası olan mahallî idarelerin meclisleri, birlik meclisleri için nizamnamede mürettep miktar âzamanı yarısı kadar yedek âza intihap ederler.

Meclisin çalışması ve riayet edeceğı maddeler

Madde 142 — Birlik meclislerinin adi ve fevkalâde içtima daveti ve meclis reis ve kâtiplerinin intihabı meclis nizamnamesinin tanzimi ve müzakeratının idaresi, inzibatının temini, birlik meclisinin salâhiyetleri ve meclis mukarreratına birlik reis veya alâkadarlar tarafından vaki olacak itiraz üzerine işbu mukarreratın birinci ve ikinci derecede tatbik ve intağ hususunda bu kanunun 53-61 inci maddelerile 63-76 ncı maddeleri ahkâmı caridir.

Meclisin açılması, reisin seçilmesi

Madde 143 — Birlik meclisi, birlik esas nizamnamesinin kanunen kat'ileşmesi tarihinden itibaren nihayet iki ay zarfında birlik merkezinin tâbi olduğu vilâyet valisi tarafından birlik merkezinde tayin olunan günde içtima davet ve ilk içtima vali tarafından kûşat edilerek meclisin reis ve katipleri intihap olunur.

Birlik meclisi tarafından kabul edilen bütçenin ve itti haz olunan mukarreratın tatbik ve infazı ve birlik işlerinin sevk

ve idaresile meşgul olmak üzere birlik meclisi en çok dört sene için birlik reisini ve reis vekilini itihap eder.

Bu intihap valinin ve birlik muhtelif vilâyetler dahilinde ise Dahiliye Veklinin tasdikı ile tamam olur.

Valiler ne zaman birlik reisi olurlar

Madde 144 — Birliğe idarei hususiyeler de iştirak etmiş ise, reis ve reis vekili birlik merkezinin bulunduğu yerin valisi tarafından ve birlik bir kaç vilâyet dahilinde ise Dahiliye Vekili tarafından tayin olunur.

Birliklere dahil olan belediyelerden birinde reislik kanunen valiye verilmiş ise birlik reisliği vali tarafından ifa olsunur. Birlik âzası olan belde ve köylerin ve idarei hususiyelerin belediye reisleri, köy muhtarları ve encümen reisleri birlik meclisinin tabii azasındadırlar.

Birlik encümeni intihabı

Madde 145 — Vazifeleri birlik meclisinin intihap devresi nihayetinde bitmek üzere her yeni meclis tarafından ilk ictimada meclis âzası arasından dördü birlik encümen azalığına intihap olunur. Birlik reisi, encümenin tabii reisiştir.

Birlik meclisinin vazife ve salâhiyetleri

Madde 146 — Belediye meclislerinin salâhiyeti ve vezaifi hakkındaki ahkâm birlik nizamnamesi ile birliğe verilen vazife ve hukuk ve salâhiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik meclisleri hakkında caridir.

Birlik reisinin vazife ve salâhiyeti

Madde 147 — Belediye reislerinin salâhiyet ve vezaifi hakkındaki ahkâm birlik nizamnamesi ile verilen vazife ve hukuk ve salâhiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik reisleri hakkında caridir.

Birlik encümeninin vazife ve salâhiyeti

Madde 148 — Belediye encümenlerinin salâhiyet vs [vazaifi hakkındaki ahkâm birlik nizamnamesi ile verilen vazife ve hukuk ve salâhiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik encümenleri hakkında caridir.

SEKİZİNCİ FASIL

İSTANBULDA VİLÂYET VE BELEDİYENİN BİRLEŞMESİ

Madde 149 — İstanbul belediyesile İstanbul vilâyeti mahalli idaresi birleş-tirilmiştir.

İstanbul valisi belediye reisi

Madde 150 — İstanbul belediye reisiğini İstanbul valisi ifa eder.

İstanbul meclisi

Madde 151 — Belediye meclisi ile vilâyet Meclisi umumisine kanunlarla verilen hukuk ve vezaif İstanbul belediye meclisi âzalarile belediye hududu haricindeki kazalardan müntehap vilâyet meclisi [umumi azalarından mürekkep İstanbul umumi meclisine verilmiştir. (Merkezleri belediye hududu dahilinde bulunan kazaların belediye hududu haricinde kalan nahiye ve köyler ahalişi de İstanbul belediye âzası intihabına iştirak ederler).

Bütçenin nasıl tertip ve tasdik olunacağı

Madde 152 — İstanbul umumi meclisi bütçesi üç umumi kısımdan mürekkeptir :

A — Kanunlarla vilâyet işlerine muhtas varidata mukabil vilâyet hizmetleri birinci,

B — Kanunlarla belediye işlerine muhtas varidata mukabil belediye hizmetleri için muktazi masraflar ikinci.

C — Vilâyet ve belediye idarelerinin müşterek teşkilât ve hizmetleri masrafları üçüncü bap olarak tesbit olunur.

D — Bütçenin sureti tanzim ve tasdikı vilâyet bütçeleri hakkındaki kanunî hükümlere tabidir.

E — Hüsusi kanunları ahkâmına göre idareî hususîye varidatından muhtelif hizmetlere tefrik olunan hisseler bu maddenin (A) fıkrasındaki varidata munhasırdır.

Encümen

Madde 153 — Umumî meclis kendi âzası meyaından intihap olunacak sekiz kişilik bir encümen; vilâyet ve belediye encümenleri hukuk ve salâhiyetini haiz olarak teşekkül ve ifayı vazife eder. Bu sekiz azadan ikisi belediye hududu haricindeki kazalar âzasından, ikisi belediye hududu dahilindeki kazalar âzasından olmak mecburidir. Her daire reisi kendi dairesine müteallik hususâtın müzakeresi sırasında âza olarak encümende bulunur ve reye iştirak eder.

DOKUZÜNCÜ FASIL

MÜTEFERRİK MADDELER

Belediye teşkilâtı kaldırılacak yerler, Belediye intihaplarındaki nüfus esasları

Madde 154 — İkinci maddenin hükmü haricinde kalan yerlerde 1 haziran 1930 tarihinden itibaren belediye teşkilâtı mülgadır. Buralarda köy kanunu tatbik olunur. Belediye mıntakasındaki nüfus miktarının her hangi bir arıza ile artıp eksilmesi belediye intihaplarına tesir yapmaz. İntihabat için her umumi tahrir neticesinde tahakkuk eden nüfus muteberdir.

Belediye intihaplarının bu kanuna göre yapılması

Madde 155 — Bu kanun mer'iyet

kesbettiği sene eylülünden itibaren bilimum belediye intihabatı tesbit olunarak belediye meclisleri ve encümenleri bu kanuna göre teşkil ve belediye reisleri yeniden intihap olunur.

Nüfusu yetmiş binden fazla belediyelerde meclis âzasına huzur hakkı verilmesi

Madde 156 — Nüfusu yetmiş binden yukarı belediyelerde luzum görüldüğü takdirde meclis âzasına huzur hakkı verilir.

Bu huzur hakkının miktarını tayin eden meclis kararları Dahiliye Vekâletinin tasvibi ile kat'ileşir.

İmtiyazlı şirketler için belediyelere verilen mubayea hakkı

Madde 157 — Su, elektrik, havagazi, tramvay ve emsali belediye sınırı dahilinde bulunan imtiyazlı şirketlerin mukavelenamesinde tayin olunan müddetin bitiminde mukavelenameleri mucibince Devlete intikal edecek olan bilcümle tesisat ve emval bilâbedel belediyelere devrolunur. İşbu şirketin imtiyazlı mukavelenamelerinde hükûmet tarafından mubayaa hakkı için kabul edilen müddetin duhulünden itibaren belediyelerin müracaat ve talebi üzerine mubayea bedeli belediye tarafından temin edilmek şartile hükûmet vasıtasile mubayea edilerek şirket tesisat ve emvali belediyelere devrolunur.

Belediyenin müşterek ve sıhhi işleri için mahalli idarelerle birleşmek hususunda hükûmetin salâhiyeti

Madde 158 — Bir beldeye civar olan yerler ile beldenin müşterek menfaatlarına tealluk eden hususatta, işin derecesine göre belediyelerle idareî hususî-

yeler masarifi vakıayı işbu hususatta edilecek istifadeye göre aralarında taksim ederler. Sıhhati umumiyeyi tehdit eden ahvalde idarei hususiye ve belediyelerin yalnız başlarına yapamadıkları mecburi vazifelerinde tarafeyni icbara hükûmet salâhiyettardır.

Belediye hududu dahilinde belediyelere ait mallar

Madde 159 — Belediye sınırı içinde sahipsiz arazi mahiyetindeki seyrangâh, harman yeri, çayır, mer'a, koruluk ve bataklıkların ve belediye marifetile deniz, nehir ve gölden doldurulmuş olan yerlerin ve yıkılmış kale ve kulelerin metruk arsaları ve ankazının tasarruf, idare ve nezareti kâffei hukuk ve vecaibi ve varidatı ile beraber belediyelere devrolunur.

Mezarlıklar belediyelere aittir

Madde 160 — Metruk ve kimsesiz mezarlıklarla vakfa ait olan umumi mezarlıklar bilûmun hukuk ve vecaibi ile belediyelere devrolunmuştur. Bu kanunun neşrinden sonra belediyeler devren ahncaya kadar satılması memnurdur.

Bu kanunun neşrinden evvel Evkafça taksitle satılan mezarlıkların henüz istifa edilmeyen taksit bedelleri dahi belediyelere aittir.

Belediyeler bu kanun mucibince yapılacak nizamnameye göre en çok on seneye kadar mezarlıklara ait tesisatı ikmal ederler.

Su için belediyelerce yapılacak istikrazlara Maliye Vekâletinin kefaleti

Madde 161 — Belediye vergi ve

resimlerinden Devlet varidatı ile birlikte cibayet olunanların on senelik tutarı karşılık gösterilerek beldelere fenni şartları haiz su getirmek için bu kanun hükümlerine göre Dahiliye Vekâletinin muvafakatile aktolunacak istikrazlara (veya müteahhitlerle aktolunan mukavelenamelerin mali zihkâmına karşı) Maliye Vekâleti kefalet eder.

Mülga kanunlar

Madde 162 — 23 eylül 1293 tarihli Derseadet ve vilâyat belediye kanunları, 3 teşrinievvel 1302 ve 3 eylül 1306 ve 2 teşrinievvel 1336 ve 30 teşrinievvel 1338 tarihli zeyilleri ve 17 kânunuevvel 1328 tarihli Derseadet teşkilâtı belediyesi hakkındaki kanunu muvakkat ve 16 şubat 1340 tarihli Ankara Şehremaneti kanunu ve bunların tadilatı ve işbu kanuna muhalif bilcümle ahkâm mülga'dır. 1351 numaralı kanun hükmü bakidir.

Nizamname yapılması

Madde 163 — Bu kanunun tatbiki suretleri nizamnamelerle tayin olunur.

Muvakkat madde

Bu kanunun neşrinden sonra yeni meclis ve reisi intihabı yapılmıya kadar mevcut meclis ve reisleri vazifelerine devam ederler.

Bu kanun 1 eylül 1930 dan başlar

Madde 164 — Bu kanun hükümleri 1 eylül 1930 tarihinden başlar.

Madde 165 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.